2n ESO

cat

model d'entrenament

Govern de les Illes Balears
Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu

Competència en comunicació lingüística

Llengua catalana

COMPRENSIÓ ORAL

Ara has de contestar unes preguntes relacionades amb el text que has escoltat.

1. Un *monyó* és...

A. una jugueta.
B. una pròtesi.
C. un tipus de pentinat.
D. un membre amputat.

2. El padrí va desaparèixer perquè...

A. no podia alenar.
B. no sabia nedar prou.
C. es va asseure a contemplar el mar.
D. el corrent se l'havia endut enfora.

3. Qui va ser la primera persona que es va adonar que l'avi es torbava a tornar?

A. En Vernon.
B. La néta.
C. L'àvia.
D. En Víctor.

4. Qui és el narrador del text?

A. L'avi.
B. La néta.
C. L'àvia.
D. El pare.

5. En quin ordre apareix la informació al text?

A. Descripció de l'àvia, narració d'una anècdota de l'àvia, descripció de l'avi i narració d'una anècdota de l'avi.
B. Descripció de l'àvia, descripció de l'avi, narració d' una anècdota de l'avi i després una de l'àvia.
C. Narració d'una anècdota de l'avi, una de l'àvia i descripció dels dos.
D. Descripció de l'avi, descripció de l'àvia, narració d'una anècdota de l'àvia i una de l'avi.

6. Omple el text col·locant un mot a cada buit, de manera que conservi el mateix sentit que el text que has escoltat:

L'avi sabia nedar (1)_____ tot i que li faltava una (2)_____ . Un dia, però, ens va donar un gran (3)_____ . Va nedar fins molt (4)_____ i no (5)_____ . El vàrem cercar i com que no el trobàvem vàrem cridar el (6)_____ .

7. Quina de les següents oracions referides al text és falsa?

A. El padrí era un home molt feble.
B. La padrina tenia una salut molt feble.
C. A l'avi no li sabia greu ensenyar el monyó.
D. La padrina no estava acostumada a beure xerès.

EXPRESSIÓ ESCRITA

8. Imagina't que ets un habitant d'un altre planeta i arribes a la Terra l'any 2060. Conta què fas i descriu les coses que veus.

(Escriu aproximadament 125 paraules)

COMPRENSIÓ ESCRITA

Ara trobaràs tres textos. Llegeix-los atentament i respon les preguntes que hi ha a continuació tan bé com puguis.

TV o no TV?

Tot i que sembli impossible en una societat com l'actual, hi ha gent que no té cap aparell de televisió a casa. I no és sorprenent veure'ls feliços. S'han alçat contra la dictadura del televisor.

Hi hagué un temps en el qual la conversa era la principal forma d'oci. **Xerrar plàcidament**, en una sobretaula animada per les rocambolesques històries que explicava el pare o la mare. Relats inversemblants que pretenien passar per vertaders, contes de nit i alguna xafarderia.

I, com no podia ser d'altra manera, la **partida de truc**, o fins i tot el més **modern pòquer**, al qual no hi ha ningú que jugui amb les mateixes regles. Els nins se n'anaven d'hora al llit, a somiar amb Espinete abans de sentir la veu de la mare llegint un **llibre de contes**. I amb una mica de sort, rebent unes carícies a l'esquena descoberta i ja amb el llum apagat.

Eren altres temps? Sí..., però de la mateixa manera que els anys passen, les rutines es mantenen. Que el piano de Mozart no inundi la sala cada vespre no indica que la seva música hagi caducat, sinó que les nostres oïdes se n'han desentès.

Ara bé, no tothom està d'acord amb la **dictadura del televisor**. Hi ha qui creu que es pot fer la volta a la campanya del Govern sobre **l'apagada analògica**: "Si no tens TDT, no tens tele. Enhorabona!" i aprofitar la digitalització per desenganxar-se de l'aparell.

I les **alternatives a la TV** són innombrables: no es tracta d'omplir el temps que la televisió deixarà lliure, sinó de recuperar el que ens ha pres. Una altra alternativa és la de tornar a **la tranquil·litat perduda** en aquesta societat postindustrial.

Hi ha un element comú en la gran majoria d'activitats que es poden fer sense televisor: la comunicació. I és que en aquests dies de sobreinformació, de telèfons mòbils i Skype, de tertulians que tan sols volen vomitar la seva opinió sense sentir la de l'altre... pareix més necessari que mai trencar amb la incomunicació.

Arribats a aquest punt, caldria observar les dades de consum televisiu a l'Estat de l'any 2008: 227 minuts diaris de mitjana per persona. O sigui, 3 hores i 47 minuts.

Si els joves són el futur, el futur s'ha enfosquit, perquè la seva ràtio de consum televisiu és fins i tot més gran. I encara no s'ha fet menció als continguts inapropiats per a infants, que podrien contextualitzar el creixent grau de violència que s'observa entre els més joves. Tot i el pessimisme, la TDT dóna una oportunitat immillorable per desenganxar-se.

(Ander Zurimendi, *Diari Balears*, 25/10/2009, adaptació)

Si no tens TDT, no tens televisió!

9. Aquest text és...

A. una narració.
B. un text instructiu.
C. un article d'opinió.
D. un text explicatiu.

10. Canvia el títol del text per un altre, sense que en canviï la idea principal: _____

11. Quina estructura presenta el text?

A. Tesi – Argumentació – Conclusió.
B. Plantejament – Nus – Desenllaç.
C. Introducció – Proves – Final obert.
D. Introducció – Desenvolupament – Cloenda.

12. Quina frase reflecteix millor la idea principal del text?

A. Si no tens TDT, no tens tele.
B. Si no tens tele, seràs feliç.
C. Aprofita l'ocasió per desenganxar-te de la televisió.
D. El futur s'enfosquirà si no apagues la televisió.

13. Què volen dir les sigles TDT?

A. Televisió d'alta tecnologia.
B. Televisió de plasma tèrmica.
C. Televisió datalògica terrestre.
D. Televisió digital terrestre.

14. Què significa al text l'expressió “dictadura del televisor”?

A. La televisió ens proporciona una gran font d'informació.
B. La televisió ens absorbeix i roba el nostre temps.
C. La televisió és el millor que hi ha per entretenir-nos.
D. La televisió és un mitjà per triar el que volem a la vida.

Macarrons farcits

Hem de menester:

- Mig quilo de pasta de macarrons gruixats
- Un quart de quilo de pitrera de pollastre
- Cent grams de fetges de pollastre
- Un pot de rovellons
- Cent grams de pernil
- Dos grams d'all
- Un manadet de julivert
- Sal fina
- Mantega
- Seixanta grams de formatge ratllat
- Una tassa de pa esflorat
- Una tassa de salsa de tomàtiga

Com fer-ho:

Picam els alls i el julivert dins el morter fins que formin una pasta fina, que assaonam amb sal també fina. Llavors capolam la carn, els bolets i el pernil. Seguidament, ho mesclam dins el morter amb la pasta anterior i, de tot plegat, n'ha de sortir una barreja homogènia i consistent. Mitjançant un embut hem d'omplir, amb aquest farcit, la pasta de macarrons, tallats aquests en sectors regulars, no gaire llargs, com bé se'ns recomana. Llavors es posen dins una olla, al foc, dins aigua i sal. Han de fer una bullida llarga i després els traurem, els escorrerem i els col·locarem, formats en fileres, sobre una safata, de manera que cada filera es pugui cobrir amb mantega i formatge ratllat. Finalment, es rega amb la salsa de tomàtiga i es posa al forn, a foc moderat perquè es dauri sense cremar-se. S'han de servir calents. Convé anar alerta durant la cocció i vigilar-la bé, perquè es cremen fàcilment.

És interessant saber que aquesta recepta de cuina italiana tradicional, que en certa manera pot aprofitar les sobres de pollastre rostit, és molt indicada com a plat d'entrada. El plat gaudeix de tots els avantatges proteínics, potser massa i tot. Res no hi manca, ni cereals, ni hortalisses, ni herbes, ni verdura, ni embotits, ni greixos.

La tradició familiar del XIX volia cobrir qualsevol mancança.

(*Macarrons farcits*, de Miquel Ferrà i Martorell, secció **Cuina Mediterrània**, del Diari de Balears)

15. Aquest text és bàsicament de tipus...

A. expositiu.
B. narratiu.
C. instructiu.
D. argumentatiu.

16. Copia l'oració següent substituint les paraules subratllades per un sinònim que no alteri el significat de l'oració al text.

Finalment, es rega amb la salsa de tomàtiga i es posa al forn, a foc moderat perquè es dauri sense cremar-se.

17. Quina és l'opció que explica de manera més completa l'objectiu d'aquest text?

A. Ens explica com es fa un plat i ens dóna consells alimentaris.
B. Ens explica una recepta i ens informa de l'anàlisi proteínica del plat.
C. Ens explica una recepta i ens informa de les mancances alimentàries a la Itàlia del XIX.
D. Ens explica una recepta, ens informa del seu origen i del seu valor gastronòmic.

18. Què vol dir la darrera frase del text "La tradició familiar del XIX volia cobrir qualsevol mancança"?

A. La cuina italiana del XIX era principalment vegetariana.
B. Les receptes de cuina italiana del segle passat eren molt lleugeres.
C. Les tradicions de la família italiana del segle XIX no tenia mancances.
D. Les receptes italianes tradicionals del XIX eren molt completes i sanes.

19. En el plat elaborat al text, hi manca un dels grups següents d'aliments. Indica quin és.

A. Sucre, llegums i peix.
B. Bolets, lactis i vi.
C. Carn, espècies i vi.
D. Pasta, sucre i lactis.

20. Copia l'oració següent i col·loca els signes de puntuació que hi falten.

Amb una bona recepta un bon rebost un davantal i molta gana qui no s'atreveix a fer de cuiner

Sa rondalla des moro

En Lluc estava molt content. Son pare tot just havia cobrat, i havia cobrat en moneda! Li havien pagat algunes lliures per una feina que havia fet de picapedrer en unes cases d'un senyor ric. I ara, els de ca seva baixaven a Vila per comprar al mercat. De normal, ell hauria quedat al Prat cuidant el bestiar, però aquesta vegada, després de pregar i pregar, li hi deixaren anar.

Baixar a Vila era una de les coses que més li agradaven, tot i que també li feia una mica de por. Hi havia tanta gent! I tan diferent! Molts eren pagesos com ells, però és que n'hi havia de per tots els racons de l'illa. També es podien trobar mariners de moltes bandes. Sovint aquests parlaven com ells, tot i que amb accents diferents i, de vegades, feien servir alguna paraula estranya. Solien venir de Ciutat de Mallorca o de Maó, de la ciutat de València o de Barcelona. Altres, en canvi, eren forasters que venien de terres més llunyanes i parlaven altres llengües que, a en Lluc, li semblaven més o manco comprensibles. Son pare li solia explicar:

–Escoltau, fill meu, aquests homes parlen sard, aquells la llengua provençal, aquest parla cors i aquests altres el castellà...

També hi havia els soldats, que anaven amb aquelles vestidures tan polides. De vegades, fins i tot hi havia algun senyor de Dalt Vila. Aquests, gairebé sempre, acompanyats d'algun dels seus esclaus. D'esclaus, també n'hi havia, i no pocs, uns eren moros i d'altres cristians, i tant podien ser eivissencs com de fora. Però, fos com fos, per a en Lluc Daifa hi havia una cosa que era ben clara, i era que a tothom se'l podia conèixer per la roba. Segons com vestia i sense haver de preguntar res, ja se sabia si era de l'illa o de fora; si era ric o pobre; senyor o pagès, capellà, esclau o soldat.

Així com anaven pujant, com més s'atracaven a l'església de Santa Maria, més gent i més trull anaven trobant. Finalment la família de can Daifa arribà a la plaça de la torreta. Allí era el mercat. Tot d'una en arribar, n'Andreu i na Isabet començaren a recórrer les parades per tal de trobar, regatejar i bescanviar tot allò que havien de menester. Però abans de separar-se pares i fill, n'Andreu es girà cap a l'al·lot i, tot seriós, li digué:

–Jau! Perquè us pugueu comprar alguna coseta. Son pare allargà la mà i li va donar una moneda.

–Gràcies!– contestà en Lluc sense acabar-s'ho de creure i sense poder deixar de mirar la lluentor d'aquella moneda, una moneda que no era de les petites, sinó de les grosses!

Extret de *En Lluc Daifa i els horts de ses feixes* GEN-GOB Eivissa 2007 (adaptació)

21. Segons el text, el pare d'en Lluc havia guanyat uns doblers fent una feina de...

A. paleta.
B. pescador.
C. pagès.
D. pastor.

22. Tria l'ordre cronològic correcte en què es desenvolupen les següents accions d'acord amb el que has llegit.

1. Els pares d'en Lluc, a la plaça de la torreta negocien els preus, permuten i cerquen tot el que necessiten.
2. En Lluc està feliç de poder acompanyar la família al mercat. El seu pare ha cobrat i per aquest motiu aniran a plaça.
3. Son pare li dóna una moneda perquè es pugui comprar alguna cosa.
4. En el camí es troben militars, senyors de la part alta de la ciutat, acompanyats dels seus esclaus, tant eivissencs com de fora.

A. 3 – 1 – 2 – 4
B. 2 – 4 – 1 – 3
C. 3 – 2 – 1 – 4
D. 2 – 1 – 4 – 3

23. Segons el text, per quin motiu n'Andreu va al mercat?

A. Per trobar-se amb uns mariners.
B. Per ajudar els seus pares a dur les senalles.
C. Perquè ho havia demanat amb insistència.
D. Perquè necessita comprar alguna cosa.

24. El protagonista de la història podia saber a quina comunitat o grup social pertanyia la gent que hi havia al mercat...

A. per la seva religió.
B. per la manera de parlar.
C. pel color de la seva pell.
D. pel vestit que duien.

25. Per què a en Lluc les llengües que sent parlar a Vila li semblen "més o manco comprensibles"?

Perquè són llengües _____

26. Com reacciona en Lluc quan son pare li dóna una moneda?

A. S'enfada.
B. Se sent decebut.
C. Resta agradablement sorprès.
D. Queda hipnotitzat i no sap quina moneda és.

27. Aquest text està extret d'una rondalla. Què és una rondalla?

A. Un conte popular tradicional.
B. Una novel·la que parla de les Illes Balears.
C. Un text literari que parla de les relacions entre pares i fills.
D. Un text literari que conta una història molt antiga però real.